

29. nedel'a cez rok B

20. október 2024

Mk 10, 35 - 45

Milé sestry a bratia v Kristovi

Pred časom, keď vyšiel nový misál, veriaci boli prekvapení, keď sa zmenil preklad slov tzv. premenenia z „krvi, ktorá sa vylieva za vás i za všetkých“ na „krv, ktorá sa vylieva za vás i za mnohých na odpustenie hriechov“. Dnes sme čítali tomu zodpovedajúcu pasáž evanjelia a počuli sme, ako Kristus naozaj povedal, že prišiel položiť svoj život ako výkupné za mnohých. Niektorých to uspokojí, ale na druhej strane sa ešte ozýva aj skrytá námietka proti týmto slovám. Čo znamená dať svoj život ako výkupné za mnohých? Asi aj väčšina veriacich to chápe nie správne v tom zmysle, že Boh Otec potreboval byť uzmierení za hriechy nás ľudí a to sa udialo skrze smrť jeho Syna na kríži.

Ako to teda vlastne je? Ako táto pasáž súvisí s celkom dnešného evanjelia? V jeho úvode sme počuli, ako dvaja z učeníkov napriek tomu, že Ježiš práve predpovedal svoje utrpenie, sa začali zaujímať o tie najčestnejšie miesta v budúcom božom kráľovstve. Pravdepodobne ich povzbudila Ježišova poznámka, že napriek utrpeniu a smrti na tretí deň vstane zmŕtvych.

Ježiš sám vedel, že na svojej dobrodružnej ceste vyvolá aj nepokoj, nastaví ľuďom zrkadlo, ktoré nás prinúti rozhodnúť sa - pre neho, alebo proti nemu. Keď dvaja Zebedejovi synovia zatúžili stáť blízko pri ňom, opýtal sa ich, či aj oni sa odvážia prejsť takouto cestou, - či môžu byť pokrstení krstom, ktorým bude pokrstený on, či sú ochotní piť z kalicha, z ktorého bude aj on piť.

V biblickej reči krst aj kalich znamenali nielen vyznačenie, ale aj utrpenie, podiel na utrpení. Aj my niekedy hovoríme o kalichu horkosti, ktorý človek musí vypiť do dna. A podobne aj krst obsahuje - i keď si si to ani neuvedomujeme - aj negatívnu symboliku. Keď sa pred krstom pýtam rodičov na trojakú symboliku krstnej vody, dva významy vody vedia vymenovať všetci - voda je symbolom čistoty a symbolom života. Ale má tam ešte aj tretí symbolický význam, ktorý je myslený skôr negatívne. Voda pri krste naznačuje aj smrť, utopenie. Všetci vieme, že bez vody nie je možný život, ale zároveň - keď tej vody je príliš veľa - môže nás aj ohroziť: nedá nám dýchať a hrozí utopenie. Práve utopenie starého, hriešneho človeka symbolicky naznačuje aj voda krstu - popri novom živote a očistení od hriechu. Preto sa niekedy aj krstilo - najmä pri dospelých - ponorením celého človeka do krstnej nádrže, symbolicky povedané jeho utopením.

Ježiš sa Zebedejových synov túžiacich po prvých miestach v božom kráľovstve preto spýtal, či môžu byť pokrstení tým krstom, ktorým bude on pokrstený - krstom utrpenia a oni ho prekvapili odpoveďou, že áno. Čakali by sme, že sa zľaknú, že povedia nie. Ale oni napriek tomu chceli byť pri Ježišovi, chceli prejsť s ním celú jeho cestu. A my by sme znovu čakali, že ich zakríkne, že to nesmú, nemôžu, nedokážu. Ježiš ich nezakríkol - uznal im, že môžu. Ale kto bude sedieť po

pravici a ľavici, to nie je ho záležitosť, to nie je jeho starosť. Nebráni im, aby si vybojovali svoje čestné miesto. Len pripomna, že s tými čestnými miestami je to ešte inak. Pripomína im, že v božom kráľovstve, postavenom na láske, poslední budú prvými a prví poslednými.

Vo svete sa mnohí usilujú o moc. Ježiš ale učeníkom aj nám pripomína, že medzi vami to tak nebude. Vy nebudete ako vladári a politici, ktorí bojujú o svoju moc. Ktorí sa aj dnes snažia zneužiť kresťanstvo na akési dodatočné zdôvodnenie svojich mocenských zámerov a ideológií a vôbec sa nazaujímajú o ducha kresťanstva. Kto medzi vami túži po prvom mieste, nech sa najprv pýta, čím môže poslúžiť životu, druhým, pretože Kristovo kráľovstvo je kráľovstvom lásky - česť sa získava nie v súťažení s inými, nie víťazstvom nad inými, ale spolu s inými.

A ako to bolo s tým výkupným? Ježiš rečou o výkupnom nadviazal na starozákonnú prax. Vina v starozákonnom chápaní nemohla ostať bez vynáhrady. Páchateľ vždy niesol zodpovednosť za svoj čin. Ak niekto spôsobil inému škodu, napr. ho zranil, alebo zničil mu majetok, musel svoju vinu odčiniť, splatiť. Popri treste, napríklad pokute, mohol odpracovať náhradu škody, ale jestvovala aj možnosť zbaviť sa svojej viny výkupným. Ak niekto spôsobil inému smrť, stratil touto vinou aj nárok na svoj vlastný život. Popri treste žbolo v niektorých prípadoch možné odovzdať napr. svoj život do služby poškodenému, alebo dať výkupné. To ale mohol navrhnúť len samotný poškodený, nie páchatel'.

Táto myšlienka výkupného sa postupne premietla aj do chápania vzťahu s Bohom. Ak boli Izraeliti v zajatí, znamenalo to, že nepriatelia ich trestali za chyby, zlyhania. Boh ale ani vtedy neprestal stáť na strane Izraela - keďže mu záležalo na spáse bol ochotný dať aj výkupné za Izrael jeho nepriateľom, a tak sa ho zastať. Tak to je naznačené v knihe proroka Izaiáša. Ježiš nadviazal na toto chápanie, hovorí, že on sám prichádza slúžiť, chce sa stať výkupným. Chce tým poslúžiť nielen Izraelu ale aj ostatnému ľudstvu. Dobrovoľne - nie že by si to Boh vyžadoval. On sám chce nahradiť chyby Izraela, chyby ľudského pokolenia. Slovo výkupné nemáme chápať mechanicky, Je výrazom Ježišovho vzťahu s Izraelom, s celým ľudstvom, novým Izraelom, chce nás chrániť pred mocou smrti.

V tomto duchu nielen bradia Zebedejoví, ale aj my kráčame v Ježišových stopách vtedy, keď v istom ohľade slúžime životu, keď nepoužívame kresťanstvo len ako ideológiu, ale snažíme sa aj my slúžiť naozaj plnšiemu životu. My samí sa máme pýtať, či len rátame čo máme z tých druhých, alebo sa snažíme aj druhých svojim životom privádzať k žväčšej radosti skutočného života, k väčšej plnosti života. To je cesta k Ježišovmu kráľovstvu, k prvým miestam v tomto kráľovstve.